



Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev2 399/06
25.05.2006. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Predraga Trifunovića, predsednika veća, Vesne Popović, Jasminke Stanojević, Mirjane Grubić i Milomira Nikolića, članova veća, u parnici tužioca AA, koga zastupaju punomoćnici AB i AV, advokati, protiv tužene Osnovne škole "BB", koga zastupa direktor BV, i punomoćnik OJP iz Kovačice, radi poništaja odluke o prestanku radnog odnosa odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Pančevu Gž.1. br. 1025/05 od 8.7.2005. godine u sednici održanoj 25.5.2006. godine, doneo je

R E Š E N J E

UKIDA SE presuda Okružnog suda u Pančevu Gž.1. br. 1025/05 od 8.7.2005. godine i presuda Opštinskog suda u Kovačici 1. P. br. 376/04 od 2.3.2005. godine i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Kovačici 1.P. br. 376/04 od 2.3.2005. godine odbijen je tužbeni zahtev tužioca kojim je tražio poništaj rešenja direktora tužene od 27.11.2003. godine o prestanku radnog odnosa i poništaja drugostepenog organa i obavezivanje tužene da tužioca reintegriše u radni odnos kao i da mu naknadi troškove parničnog postupka. Tužilac je obavezan da tuženom na ime troškova spora isplati 23.625,00 dinara.

Navedenom drugostepenom presudom odbijena je kao neosnovana žalba tužioca i prvostepena presuda je potvrđena.

Protiv pravosnažne drugostepene presude tužilac je blagovremeno izjavio reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužiocu je direktor škole rešenjem od 27.11.2003. godine izrekla meru prestanka radnog odnosa zbog šest povreda radnih obaveza koje su kvalifikovane kao teže povrede radnih obaveza iz člana 59. stav 1. tačka 5. Zakona o radnim odnosima u državnim organima (zloupotreba službenih položaja i ovlašćenja) i zbog teže povrede radne obaveze iz člana 131. stav 1. tačka 3. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja (vređanje zaposlenih).

Opisujući način, vreme i mesto gde su izvršene teže povrede radnih obaveza drugostepeni sud navodi da je tužilac prvu povredu učinio na taj način što je komentarisao informaciju Ministarstva prosvete i sporta o utrošku sredstava i ograđivanju zemljišta pa je naveo "ograđujete, zatvor, logor". Drugu povredu je učinio 16.9.2003. godine prilikom usvajanja izveštaja o radu na koji je imao primedbi pa je došlo do žučne rasprave, pa je tužilac upadao drugim sagovornicima u reč zbog čega ga je predsedavajući više puta opomenuo. U vezi treće povrede drugostepeni sud navodi da saslušani svedoci nisu potvrdili tvrdnju tužene da je tužilac uznemiravao radnike škole. Četvrta povreda je utvrđena na osnovu čitanja izjave jednog nastavnika koji je čuo da je tužilac pretio da će se osvetiti da je to početak osvete. Peta povreda je utvrđena na osnovu zapisnika školskog odbora po kome je tužilac izjavio da će se direktoru osvetiti ako mu bude odbijano od plate "ne zna kako će se ponašati", a šesta povreda predstavlja zahtev tužioca da mu drugi nastavnik isplati 25% zarade ako se tužiocu smanji zarada.

Kod tako utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi smatraju da su se stekli svi uslovi iz pomenutih zakona za izricanje mere prestanka radnog odnosa zbog čega su rešenja direktora i školskog odbora zakonita, pa je tužbeni zahtev odbijen kao neosnovan.

Osnovano se u reviziji ukazuje da je u postupku učinjena bitna povreda parničnog postupka iz člana 354. stav 2. tačka 14. ZPP i da je zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja materijalno pravo pogrešno primenjeno kada je tužbeni zahtev odbijen kao neosnovan.

Rešenje o prestanku radnog odnosa od 27.11.2003. godine sadrži obrazloženje, ali izreka rešenja ne sadrži vreme, mesto i način učinjene radnje koja se kvalifikuje kao teža povreda radne obaveze. Izrazi "ometao" ili "onemogućavao", bez konkretnog navođenja načina radnje odnosno činjenja ili ne činjenja nisu dovoljni za kvalifikaciju povrede,. To se odnosi i na "uznemiravanje zaposlenih", "onemogućavanje rada u normalnoj atmosferi", "ispitivanje radnika o njihovim postupcima", "pretnjama direktorki". Nužno je citirati sadržaj izgovorenih pretnji kako bi se ocenila njihova ozbiljnost.

I sudska obrazloženja odluka u pogledu načina mesta i vremena učinjenih težih povreda radnih obaveza takođe su, bez detaljnog obrazloženja (jedna povreda nije ni dokazana ali je sudovi uzimaju kao da je utvrđena) pa se pravilnost presuda ne može sa sigurnošću ispitati zbog čega je učinjena navedena bitna povreda odredaba parničnog postupka.

Disciplinski organi, a i sud prilikom odlučivanja o disciplinskoj odgovornosti i zakonitosti odluka nisu cenili član 19. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima ("Službeni list SFRJ" br. 7/71) i Opštu deklaraciju o pravima čoveka (član 19) po kome svi imaju pravo na slobodu mišljenja i izražavanja i pravo da ne budu uznemiravani zbog svog mišljenja. Ustav Srbije u članu 45. proklamuje načelo slobode savesti, mišljenja i javnog izražavanja i mišljenja, a član 48. sadrži pravo da se javno kritikuje rad između ostalog organa i organizacija.

Prema tome izražavanje kritičkog mišljenja prilikom usvajanja izveštaja o radu i vrednosnih sudova uz upotrebu alegorije (poređenje ograđivanja zemljišta sa zatvorom), kritika rada direktora škole i rada ostalih zaposlenih koju je tužilac izrekao na sednicama nastavničkog veća i školskog odbora, nezadovoljstvo visinom plate (izraženo takođe na sednicama oba tela), ako nisu učinjena isključivo u nameri omalovažavanja, ne predstavljaju zloupotrebu položaja i ovlašćenja niti uvredu zaposlenih koja bi mogla biti kvalifikovana kao teža povreda radne dužnosti zbog kojih se izriče disciplinska mera prestanka radnog odnosa.

Zloupotreba službenog položaja u radnom pravu (slično kao i u krivičnom) može da se izvrši bilo iskorišćavanjem službenog položaja zbog svog interesa, a ne ciljeva službe na štetu drugog lica ili prekoračenjem granica službenog položaja odnosno nevršenjem službene dužnosti. U oba slučaja se postiže korist ili drugom nanosi šteta. Iz nižestepenih presuda ne može se jasno zaključiti u čemu se sastoji iskorišćavanje službenog položaja i prekoračenje granica službenog ovlašćenja.

Prilikom procene postojanja uvrede zaposlenih (zakonski razlog za kvalifikaciju teže povrede), treba poći od toga da povređeno lice (zaposleni) ima pravo na zaštitu svog dostojanstva, ali je nužno analizirati i utvrditi sve okolnosti slučaja pod kojima se događaj desio, kakav je međusobni odnos učinioca i lica na koja se uvreda odnosi, da li se zaposleni međusobno vređaju i da li je uvreda izrečena u vršenju službene dužnosti (protivpravnost uvrede načelno je isključena u vršenju službene dužnosti).

Disciplinski organi nisu cenili eventualno postojanje olakšavajućih okolnosti iz člana 131. stav 2. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja koje bi mogle biti od uticaja na izricanje blaže disciplinske mere.

Iz napred iznetih razloga na osnovu člana 394. i 395. stav 2. ranijeg ZPP odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća - sudija

Predrag Trifunović, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

SM